

688
c. c. post. Dr. Henrik Tuma Gorica
Viale 24 Maggio 8
Celoletno napreje
pololetno
četletno
Posamezni izvod 2
Trst, via Maionca 10-12. Telefon 1142. — Oglasi: Za vsak mm viso-
čine ene kolone v širokosti 63 mm: finančni oglasi 1 osmrtnice, zahvale,
poslanice, vabila 80 cent, trgovski in obrtniški oglasi — Plača se vnaprej.

DELO

„Bitte, Herr Praesident, das Gericht
ist vollzogen“.

Tako je javil rabelj Seiffert, jugoslovanskim sodnikom
smrt Aliagica.

Kaka ironija! Jugoslovanskemu narodu, katerega go-
nijo že tisočletje v boj za jezikovne pravice, obešajo nje-
gove najboljšie sinove v tujem, sovražnem jeziku.

In še bodo narodni tribuni govorili narodu o materinem
jeziku v uradih, na sodnih ali. Veruj proletariatu, da ti bo
slajša smrt v materinem jeziku — in še boš prevaran.

Trst, 20. aprila 1922. — Leto III. — Štev. 127.

Glasilo Komunistične stranke Italije

Pogodba med Rusijo in Nemčijo

Rapallo pokopal Brest-Litovsk. Antanta grozi, da zapusti genovsko konferenco

Na mednarodni konferenci v Genovici se vsi veliki diplomatični boji med za-
stojniki različnih revolucionarnih in kon-
servativnih interesov. V prelopih
diverzih zgovorih genovske palače
se dejansko nadaljuje, v diplomatični
obliki, boj med komunističnimi in ka-
pitalističnimi močmi; tudi tam torej se
odvijava v boju, ki je proletariatu še
nepoznan, boj med proletariatom in
kapitalizmom, boj med sedanjostjo in
budućnostjo.

Sicer se res, da so začetniki na kon-
ferenci v Genovici tudi nekateri v za-
dani vojni, pramagane države kakor n.
pr. Nemčija in Avstrija. Vendar je
vprašanje odločeno med Sovjetsko
Rusijo in antantnimi državami najpo-
glednejše in ga bo lahko trdilo, da je
določila konferenca svoj uspeh le tedaj
ako se ji bo posrečilo, da reši povojno
v pravi vrstbi ta naloge. Drugače ostane
tudi ta konferenca jalova.

Konferenca je izvedla na prvi ple-
narni seji štiri posvetovalne komisije, ki
so dobile nalogo, da rešijo med seboj
najbolj pereča vprašanja dnevnega reda
in, da izdelajo predloge, ki jih
nato v polnem plenarnem zasedanju
lahko štiri glavni komisije, je nastala
cela vrsta podkomisij in pododborov.
Njih stavilo je se danes tako veliko, da
ni več mogoče prismojnostno slediti de-
lovanju tega velikega, diplomatičnega
aparata, ki se sestavlja iz diplomatov
ter iz političnih, gospodarskih, trgov-
skih, obrtnih in drugih izvedencev.

Med nervoznim delovanjem vseh teh
komisij, podkomisij in pododborov,
pobujajo v Genovici nove delegacije.
Prišlo je že kak dvajset teh delegacij od
katerih se vsake namerja da pridobi
konferenci za stvar, ki jo zastopa. Iz
nemškega ozemlja, ki je vključeno po
Franciji, je prišla delegacija ter princa-
lno konferenci spomniti na Francijo.
Prišlo je, da postopajo le ta konvencija in
proklamirajo proti tisočletnemu prebiva-
stvu. Prišlo je tudi ruska komunistična de-
legacija, ki postavlja nad delovanje, da
se Turčija ni pojavila na konferenci.
Največ delegacij so pa poslali ruski
buržojski begunci, ki vsi zahtevajo od
konference naj se ne sprijazni s Sovjetsko
Rusijo in naj vzpostavi pene proli-
kativne države in državit, koje je
temozhiti proletariatu sam odpravil in se
proletariatu priključiti zvezd ruskih so-
vjetskih republik.

Reakcionarji vseh držav, vseh natio-
dov in vseh plebejov zbrani iz vseh de-
lov sveta splošno v Genovici proti re-
volucionarni Rusiji in bi radi, da bi
žrtvovali svet kot svojih najboljših si-
nov, da bi ušli v kravi ruski proletari-
at in da vsopustijo na ozemlju Sovjetske
Rusije tisočletno državit, kolikor jih
pobujajo reakcionarji gospodje za-
to, da bi smeli zopet nemoteno tlačiti
ruske narode, kakor so jih tlačili na-
povedu v imenu carja in potem v imenu
Petljura, Denikina, Judenica in drugih
nestvarnih od Francije plačanih kon-
trarevolucionarnih generalov.

Rusko-nemška pogodba

Spomenica, ki so jo izročili antantni
„izvedenci“ Rusiji je kakor neprijeten
velikotirski par, ki ga pa ruski dele-
gacije niso hoteli zaviti, ne da bi se s
obmi zahvalili. Zato so pa ostali kakor
obiti antantni diplomatični bodor so iz-
vedli, da je prišlo med Rusijo in Nem-
čijo do prave pogodbe.

Nemčija in Rusija naj bi bile na kon-
ferenci dve brati. Ti dve brati sta se pa
med seboj pravica spoznale. Skladni sta medsebojno pogodbo, s ko-
jo sta izbrisali vso preteklost, vse do-
sedanje preračune, zlasti brest-litovsko
pogodbo in položili nove temelje svoj-
im odnosom.

Pogodba se glasi:
„Nemška vlada, zastopana po držav-
nem ministru Walterju Rathenau-u in
nizladi Ruske sovjetske federativne re-
publike, zastopana po ljudskem komi-
sarsu Cicerinu sta se sporazumeli o teh-
le določbah:

1. Obe državi sta se sporazumeli,
da se spori med nemško državo in ru-
sko sovjetsko federativno republiko, ki
je izšla vprašanj vojne dobe med Ru-
sijo in Nemčijo, rešijo po teh le nače-
lih:

a) Nemška država in Sovjetska re-
publika se vzajemno odgovorujeta svojim
vojnim obveznostim, kakor tudi obdoli-
nam, ki so bile vojnih škod, to je
škod, ki sta jih pretrpeli oni sami in
njuni državljani na bojnih vseh vo-
jaških dejanjih, vseh tih rekvizicijah,
izvrševanju v sovražniški zemlji. Obe
državi se tudi odgovorujeta obdoli-
nam, povzročeno svojim državlja-
nom vseh škod, povzročeno njihovim
vojnim zakonit, ali pa nezakonitih utro-
pov, njihovih organiziranih držav.

b) Javno in privlačno pravičniji
med obema državama, vseh vprašanj
med posredovanjem s trgovskimi ljudmi,
ki so pušile v oblast nasprotni stranke,
se bodo reševala na podlagi načela vz-
ajemnosti.

c) Nemčija in Rusija se odgovorju-
ta vzajemno obdoli-
nam, povzročeno svojim državlja-
nom vseh škod, povzročeno njihovim
vojnim zakonit, ali pa nezakonitih utro-
pov, njihovih organiziranih držav.

2. Obe državi sta se tudi sporazu-
meli, da se bodo pravice lastnih držav-
ljanov na ozemlju druge stranke, ka-
kor tudi trgovski odnosi, doletovali
na podlagi načela o prvenstvu držav.

JURIJ ČIČERIN
Ljudski komisar za zunanje zadeve in načelnik ruske delegacije na konferenci v Genovi

Jurij Čičerin, ljudski komisar za zunanje zadeve, katerega odločna, spretna
in vsajna revolucionarna diplomacija je utruila razne Pichone in Curzone
ter mnoge nemške kuncerje, nima na sebi ničesar vzvišena in svečenega, po-
čemer se odlikujejo meščanski diplomati. Ta revolucionar, navzven na izgnan-
stvo, katerega je revolucija dvignila na eno najodgovornejših mest, je v svojem
zasebnem življenju kakor v izvrševanju svojih poslov ostal skromni komunist
in neosebni, neumorni delavec kakršne je bil vedno. — Menjševik (socialdemo-
krat) D. Sverckov, opisuje v svoji knjigi spominov na studejski način Čičerina,
ko je bil tade še v izgnanstvu:

„Eden najznamenitejših danov osrednjega urada inozenskih skupin, je bil
Jurij Čičerin. Jaz sem živel dolgo časa v njegovi lastni hiši in sem mogel do dna
spoznati tega moža.

„On je bil najprej uslojen pri ruskem poslanstvu v Berlinu: tu se je
spoznal s socialdemokrati in kaj kmalu je postal prištev marxizmu. Kompromi-
tiran v očeh policije vseh vlad, ki jih je neprestano izkazoval ruskim in tu-
jim socialdemokrati je bil prišeljen zapustiti Berlin in se preselil v Pariz
kot emigranta (begunec), katerega so od tedaj naprej bila zapra vrata v Ru-
sijo. V Parizu je Čičerin živel pod psevdonimom Ornaški.

„On je vsak mesec dobival od starišev znatno vsoto denarja, je pa enkrat
za vedno določil svoje izdatke na 400 mesečnih frankov. Tu vsota mu je do-
voljevala, da je živel v vsem tistem, kar mu je bilo potrebno (povsodna škola).
Ves drugi denar je razdal on stanki in potrebim drugim. Kljub svoemu
sihiemu zdravju je postal on našo običajno in jemal stojno obede po 80 cen-
tinov ali po litri konjske pečenke in zelenjavo.

„Zavrzni glasbenik, on si ni privoščil luksusa, da bi najel za osem fran-
kov na mesec (1000) in on ni nikoli v vsem tem času, v katerem smo živel skupaj,
ga nismo videli, da bi šel v gledališče. Odrkel se je sploh vsomu in se je
zanimal samo za dela v stanki.

„Nekaj dnevi mi Čičerin dokaza počivo, da se kupi na osrednji trgu pisalni
stroj. Sam se je pomudil, da pokrije stroške. On me je samo naprosil, ker sem
jaz poznal vse stane pisalnih strojev, da izberem najboljšega. Par dni zatem
je kupil en za 100 frankov dober pisalni stroj. Nomen, za katerega je bil kup-
ljen ta pisalni stroj, ni bil nič manj poznan, ko mi je Jurij Čičerin po mnogih
prebivalih pristabil pisano delo na stroju proti plačilu: in rekel mi je, da mo-
rem napekati po svoji volji s samim strojem.

V svoji avtobiografiji karakterizira Aleksandra Kolomaj Čičerina s slede-
čimi kratkimi besedami:

„V letih 1909-10 sem bila po poših v zvezi s Čičerinom, ki je bilvel takrat
v Parizu kjer je bil tajnik politične emigracije. Njegovi energiji, njegovi zve-
stosti in njegovemu neizmernemu samoznakuju se po dveh letih od njega nima
zahvaliti samo za denarno pomoč, katero je on delil, ampak tudi zvezi, katero je
on vzpostavil med različnimi skupinami in za politično smer, katero je on vzdr-
ževala čim.

„Čičerin pod imenom Ornaški je bil poznan od vseh delavcev, ki so prišli
iz Moskve; k njemu so se obračali elementarni skupni nasprotnih skupin z
grozovitjo, da dobijo podporo. Vsi oni, ki so imeli priliko sodelovati s Čiče-
rinom za časa emigracije so ohranili najsvetelji spomin na tega kristalno-
čistega moža, ki je dajal zgled redke zmožnosti za dela in brezmejne zvestobe.

V obuj našega gospodarstva države pa
na splošno pravice in obljave, ki jih
dovajajo sovjetske vlade, kakor drugi
sovjetski republik ali državi, ki je že
trej pripadala evropski Rusiji.

1. Obe državi se obvezujeta, da bo-
se dobrohotno podpirata vzajemno go-
spodarsko potrebo svojih držav in da
boja skušata odpraviti vse težave.
Začeli bosta tudi posvajanja za medna-
rodno unovestitev teh vprašanj.

2. Členu 1. in 4. te pogodbe stopita
v veljavo po ratifikaciji pogodbe, dru-
gi členu pa takoj.

Rusija in Nemčija sta zadali s tem
svojim korakom hud udarec antanti,
katere ministri niso pričakovali kaj ta-
kega.

Kako se bo sedaj konferenca po tem
dogodku razvijala, nam povejo prihod-
ni dnevi, ki nam lahko prikažejo še
kakšno gnanostnino. Prinešeta vsa sko-
no gosovo zahtevala, da se ta pogodba
razveljavi ali pa se bo od konferenci
odklicala.

Javno mnenje je pa na strani Nem-
čije in Rusije, ki sta šli ono pol, ki jo
bodo morale prej ali slej ubrati vse dr-
žave.

Berlinska konferenca delavskih internacional

Te dni so se končali posvetovanja
zastopnikov vseh treh delavskih In-
ternacional v Berlinu. Kakor znanost
je enotna delavska internacionala, ta-
kozvanca druga internacionala razbila
od izbruhu svetovne vojne. Povod je
dala nemška socialna demokracija, ki
je ob izbruhu vojne z razvitimi pra-
pni stopila v eno fronto s meščan-
stvom in podporila imperalistično
težnje nemškega kapitalizma do zad-
njega. Njej so potem sledile tudi so-
socialne demokracije stranke v d vseh
deležih. Po svetovni vojni je bila dru-
ga internacionala skoro razbita. Svoj
razdel je prenela v London. V njej
ima danes vodstvo angleška Labour
Party (Delavska stranka). V drugi in-
ternacionali imajo danes premo-
socialno demokracije stranke iz antan-
tinih dežel. Priključena pa ji je tudi
zelo močna nemška socialna demo-
kracija. Stranke druge internacionale
stojte na stališču, da je mogoče opre-
meniti današnji družabni red poton
reform in v praktični politiki ne iz-

ce vseh treh ekskutiv kakor tudi kon-
ferenci v obširnejšem obsegu, ki ka-
tistični naj se tudi pribežnejo stranke,
ki niso priključene nobeni izmed treh
internacionalnih organizacij. Vsaki
ekskutivi je dano na prošlo, da sama
po lastnem pravdniku določi nasebe
zastopnikov za tri mandate, ki ji pri-
pada. V tem organizacijskem odbo-
ru ne more biti govora o večinskih
sklepih. Ta odbor bo imel nalogo, da
izrazi visokotralne skupne vidike vseh
treh ekskutiv.

Konferenca smatna za primerno, da
prekusi organizacijski odbor, ki se
sme sestaviti, da bi prišlo do neobve-
znega razgovora med zastopniki med-
narodne strankovne zveze v Amsterdamu
in zastopniki rdečih strankovnih or-
ganizacij v Moskvi v svrhu razmotri-
vanja vprašanja, v kolikor je možno
obrniti in zopet upravitelj enotno
fronto strankovnih organizacij v narod-
nem in mednarodnem oziru.

Konferenca vime izjavo zastop-
nikov Komunistične internacionale na
znanje, da bodo v procesu proti 47 so-
cialnim revolucionarjem pripustili
vsi zagovorniki, ki so si jih ti želeli,
da so v tem procesu izključene smrt-
ne obsojbe, kakor je to ugotovilo so-
vjetsko gosposlje, da bodo lahko z ozi-
rom na javnost procesa navzven kot
pripravi zastopniki vseh treh eks-
kutiv, ki bodo lahko delali stanografske
beležke v svrhu posvetovanja.

Konferenca ugotavlja, da je vsaka
izmed treh ekskutiv pripravljena, da
soprema vse materije glede Georgije,
ki so ga zbrale razne smeri in da ga
hudoje pregledati. Konferenca naroča
svojne deleke, ki niti hoda predmet
prejše konferencie vseh treh eks-
kutiv.

Ekskutiva pravzamejo nalogo, da
inaktivirajo njim priključene simen-
te o mednarodni, ki ga je napravila misel
o ekakomju splošni konferenci v Ber-
linu in da dajo svojim členom v or-
ganizacijskem odboru pooblastitev, da
predajo do zaključka glede ekakomju
splošne konferencie.

Ker organizacija splošne konferen-
ce letom tega meseca iz sgoraj naved-
enih vzrokov ni mogoča, prošnja
družbina konferenca kot potrebna
dolžnost neprim masopu mednarod-
ne imperialističnega kapitalizma,
da se doveda do neposrednega izraza
enotna volja razredno zavednega pro-
letariata v mednarodnih ekakih mas.

Konferenca zato pozivlja delavce vseh
delež, da demostriirajo za časa genov-
ske konferencie, dne 20. aprila in kjer
to iz tehničnih vzrokov ni izvedljivo,
dne 1. maja z učinkovitimi in če mož-
no v kar najbolj enotnih manifestacijah:

1. za osamirni delavci;
2. za boj proti nezaposelnosti, ki je
vseled reparsitične politike kapitalisti-
nih držav narjato v brezmejnosti;
3. za etnirni akcije proletariata proti
kapitalistični izenziv;

4. za rusko revolucijo za gladjoto
Rusijo, za uspostavitv politur in
gospodarskih odnosov vseh držav
sovjetsko Rusij;

5. za uspostavitv enotne fronte
proletariata v vseh deželi in v internacionali.

Član: delavskega odbora:
za II. internacionalo:
Wells (Nemčija), Vandervelde (Belg-
gija), MacDonald (Anglija)
za dunajsko internacionalo:
Crispien (Nemčija), Adler (Avstrija),
Brake (Francija),

za III. internacionalo:
Radek (Rusija), Klara Zetkin (Nem-
čija), Crissard (Francija).

Pismo iz Jugoslavije

(DELOVANJE GENERALA WRANGLA — DR. SUSTERSIČEVA BROŠU-
RA — PARLAMENT IN SKRBI VLAD
NEGA CASOPISA — BEDA DELAV-
SKEGA NARODA.)

Vprašanje ruske emigrantske so-
drage in bivanje njenega poglavarja —
Wrangla postaja vladno aktualnejše.
Njegovo arviranje na kraljevem dvor-
u, inspekcija del po posameznih kra-
jih, čudni, tajnoviti namet ministrs-
kega sveta na vse kazalnice časopis-
ne glasave in intervencije, potovanja
v Beogradu in Rumunijo, s katero je
skladna naša vlada, vsaška pogodba
prijli Sovjetski Rusiji, vse to da mo-
ga misliti razredno-zavednega prole-
tariata. Da so glasovi o njem pri-
pravljanju vojnega pohoda proti So-
vjetski Rusiji, ulemeljani, dokazuje
zlasti poslednja grožnja tega iznoda
svojim ljubimim vojakom, — da bodo
izbrisali državne podpore vsi oni, ki se
ne odzovejo njegovemu pozivu. Ali ni
to že grožnja javno razvidna tesna, pri-
jateljska zveza med našo barbariko
vlado in njenimi duševnim sorodni-
kom Wranglom? Ustanovitve ruskih
imperialističnih organizacij v Beogra-
du in Zagrebu na razburjajo samo
komunističnega proletariata, ampak
tudi celokupno — meščansko in
opozicijo.

Dolžnost jugoslovanskega in celo-
karpnega svetovnega proletariata sploh
je, da prepreči in uduši za vsako ceno
novo vojno avanturo proti Sovjetski
Rusiji, ki ni ponos samo za svobodo
ruskega delovnega ljudstva, ampak je
brnisk svetovne proletariatske revolucije,
ne samo smrt ruske buržoazije,
ampak strah svetovne buržoazije.

12. april je vzhvalni zaspom ljub-
ljanskim punjavici dr. Sustersič s svojo
brošuro „Moji odgovori“, ki obsega 211
stani. V svoji brošuri obrnja klerikal-
no stranko, spravila na dan vse zna-
no krščenjsko mračnost jugoslovanskega
klerikalizma. Klerikalno stranko ima-
mo „trgovsko družbo z zelo cimenjo
zavezavo, njene voditelje pa „dopove,
variznike, stabejere itd.“ O njuni po-
litiki za antikomunizma Slovenije pove to-
le bridko resnico: Če bi sedaj daniel
v Beogradu separatisti, bi ne bi nihče
drugi hujši centralist kot ravno kler-
ikalno, ki so po njegovem mnenju du-
berkulno, v mrazu in krvi slovenske

ga naroda, Avgiljev hilev, ki ga je treba
požgati. „Klerikalizem se je popolno-
ma izživel in nima nikaake pravice do
obstoja več itd. itd.“ — Velika brošura
pa govori le o njem samem, ki se je
izpremenil iz najnovejšega huj-
skega za vristko, za premilo danišajo
Habeburžanov — v najnovejšega obo-
zevalca krvave danišajo Karadjordje-
vičev, o katerih pravi, da jih je sam
Bog naklonil jugoslovanskemu narodu
(Ti ubogi jugoslovanski narodi, ki
ga tako neusmiljeno bida neskončno-
modni bogi) A se ved! Dr. Zimdra,
(kakor smo ga včasih imenovali, pa se
je to očitno že poznalo) z mirnim
svojim razlaga, da je bil on že od ne-
kdaj najvrednejši Jugoslovani in je kot
tak pripravljen boriti se do poslednje
kaplje krvi za trdno, centralizirano,
patrilahno monarhijo Eshaezije. —

Kaj bi vami še dalje razlagal vsebino
brošure. Če se hočete zabavati nad njo,
vam z veseljem ustrezem v prihod-
njemu pismu. Igra je jasna: Prelevi-
te dr. Zimdra iz vselega avstrijskega
hiposa v celotno jugoslovansko
je jasna vsekamur, kjer va, da so mu
demokrati in g. Pošić že prekrbali do-
voljenje za povsotek v odmorovno in
da so mu stisljivi taktiki in toliko — v
žep, da jim pomaga rešiti pripadajo-
čo se demokracijo goličbo na ta na-
čin, da napravi načrt v S. L. S., kjer
je konservativna duhovščina na na-
govori strani. Sodnugi, mogoče se bosta
vzemljali med načelniki politične-
ga boda v naši premišli Eshaezije. Ne-
mojtel Vidite, pri nas smo pumitni
politički, čeprav nas zaničujejo po-
stojke a balkanezari. Če n. pr. primanjkuje
v parlamentu toliko in toliko glasov
za sprejetje katkega moščakstva ul-
tracerkalno-nemškega odzika, klamo o-
mahujajo skupni toliko in toliko mi-
lijonov denarjev in milina Bosna. Ce-
mu izgubljeni svrta morda moči v
brezsmiselni političnem boju, ka-
kter je mogoče drugje v navali. — Evi,
danes je v Sloveniji najmočnejša
stranka klerikalna, kako bi bomo u-
bili? Priključimo njenega bistrvega tri-
dnevnega vpravlja? — Ali bo pa to
Ali? Kde paži? Kmetina klerikaliz-
ma, bo takoj zamislil. — Kajli treba je
odpraviti vse osumnje in uveljaviti pred
pogodjo. Sicer čita ga to za enkrat ne
znanja. Kaj bi govorilo? — Da bo v tem
nemot boju, ki se je začel razvijati s
takvo silovitostjo, kakor tedaj, ko so do-
kajali sedanjemu bankirju in de-
mokratu ter biseru uveljaviti Poneu
Pesku homoseksualno gnanjenje, da je
zabul na svetlih koncih tega in onega
slamnjaka tavorca, — prišlo zopet
na dan še mnogo priključnih lopovščin
in mračnosti v klerikalni in demo-
kratski stranki. Dr. Zimdra in demo-
krati bodo brez poslušanja upuštali in
dani ves smrad v klerikalni smeri in
klerikalni bodo nametali še več bla-
va v obzve svetovna nasprotniku in po-
rabljati vse prevelike zardne in spone
magne svojih „načelnih“ neprijatel-
jov, ne ostanje se na to, da nam po-
pustujajo svoje valne črvice in — ovi-
ne „Jutro“, „Slov. Narod“, „Slovenec“,
„Novi čas“ in Peskiva „Jugoslavija“
boda vsak dan tri strani povsotli raz-
nim močnim dogovornim posredniki
juevokov (kar to naznača najbolj opli-
vna na slov, purganski, ki sloji on vi-
šku močnole) in vsehovnim dogovorkom
boda pravilski pomik proletršek
morda med — usnrali.

Ker si predstavljate, da je Eshaezija
parlamentarna monarhija, boste za-
hvalili govora vseh o delovanju parla-
menta v Beogradu. Da smo si takoj na
jajstvu, nam naznanjamo, da se naš
parlament popolnoma zadržuje v
vlogi pokonnega sluga kraljevega dvor-
a in morda za politijo. O zunanji
in notranji politiki in vsehovnih alma
pravice govoriti. Če so kake poslanec
drzne o tam spregovati, ne mu takoj
zapre dthodi iz parlamenta in zako-
nični odbor sklene se isti dan mo-
govo izročiti sodišču. Seje onih opo-
ziционnih klubov, ki so se v po-
parlamentu mračnoleje, izničevati! „Pa-
lament“ mračni svoja dthiznost s tam,
da skrb za kralja Aleksandrina, njegov
dvor, gorod itd. itd. Kalc na varilo
temu, naj si namoči meč vladni časopis,
recom „Jutro“, ki pravica vlad-
nim z opozicijimi članki pisana poka-
žila, da zlasti kraljeva temperatura to-
liko in toliko, da je grešil ilan tako
in tako, da se bo vršila njegova poro-
ka na to in on način.

Beda državne ljudstva, mest in
vsi ravno naroda. Mera in kruh je
poslala za dunajsko reakcijo. Od ju-
ta do večera, od pulka do svetke je
broma delavskih družin potena. V Dal
maji so se pričeli tleje umirati od
gripi. Kdor ne vstane, gde potola v
vzhvalnem časopisu? Gde go ubiti: iz-
mušeni, osuščeni, obgnani, topi ob-
razli Stojci v stercovine: laka družina
na razpustilo, kad bi jutri dala. Obe
je primareli dthm 3000 K, a to ne za-
družuje niti za ščinjajni dth. A kjo
obdaka, obzupno? Otoci izostajajo iz
bole, ker nisojo kot obeti. In isto-
bano dthm 60 milijonsko pla-
čje, krazo njevci kth, morda milij-
one in mthine na njevno poroko in
povisujejo milijonski dthm.

Klic obzupni, pretrpani in mračni,
siok sedanjemu ktho po maske-
vandu!

Naročnikom

Naročnikom prvega trimestra je po-
tekle mračnina. V nadi, da jo v najkraj-
šem času obnovijo, jim pošljamo list še
v redajo.

Rozprodajali „Delo“, storila i vi svo-
jo dolžnost.

Kulturne ustanove, strokovne in poli-
tične, povijerjani in zaupniki, skrbite
za svoj list. Pridobivajte naročnikov, ne
birajte za tajni sklad „Delo“.

Smo v doli, kjer govorje je dejanja.

VSI ONI KI SO DOBILI KOMU-
NISTIČNI KOLBDAR V RAZPRODAJO
SO NAPROSENI, DA POSLIJO SKU-
PIČEK NA Ing. D. GUSTINČIČ. TRST
— SV. IVAN ST. 1009.

risicanja za osebni in pravični profit, at bodo že imeli lep kos nebes. In čim se bo človek razvijal k popolnosti, tem se bodo njegova nebesa v življenju

Odmevi naukov Marxa in Kristusa

Vera in komunizem

Poziv uredništva „Dela“ k diskusiji o temi vprašanja je iz mnogih ozirov naša misel. Predvsem pa zaradi tega, ker se nahajajo med komunističnimi pristaši precej takih, ki so mnenja, da jim vera ne preprečuje biti komunisti. Med te se lahko prišteva tudi S. Spacapan.

S. Spacapan pravi v svojem članku, da se on drži Marsovega izreka, da je vera privlačna stvar. Ta njegova trditev je skrajno neustojljiva. Marx ni nikoli izrekel te besede. Nepravilno je Marsovi spisi iz mnogih vzrokov, ki pobijajo vsako trditev, da je vera privlačna stvar. V svojem razlaganju o veri je Marx rekel: „da je vera opijem za narodo“. Ta izreka Marxa, je jasno protislovni vsaki trditvi, da bi en sploh kdaj izrekel o veri, da kar navaja S. Spacapan. Vskomur, ki se je le kolikoli zanimal za Marsovo spise, je znano, da je veliko njegovih naukov protislovnih. Med te protislovne spada tudi Marsova nauka o veri. Da je vera privlačna stvar, so si izmislili socialdemokraci, ki so se na ta način skušali uveljaviti med širše množice pobožnega ljudstva. In če je to govori o temi, dahi je mogoče biti dober komunist in obenem veren kristjan, je potrebno, da se ozremo na teorijo o komunizmu.

Teoristični komunizem dolga svoje priložnosti zgodovinskega materializma, da na družbeni razvoj ne vplivajo ne le ekonomske sile in zato mora gledati vsak komunist na družbene pogoje kakor na nekaj, kar se dogaja po odrejenem razvoju. Po tej teoriji, je pojem o bogu in nadzemskih silah nekaj, kar se je pojavilo v gotovi proti človeškega razvoja in ki je prisiljen, da v gotovem času izgine s površja. Tako razmišljanje o veri razlaga naučni komunizem. Iz tega razmišljanja pa vidimo nekaj, kar najbolj jasno pokaže, da je vsaka vera, da moramo komunisti smatrati vero kot privlačno opreko.

Zd stani bolj človeka z naravnimi opreki, ki jih vsako versko naziranje, kot nekaj nadzemnega. Človek je v boju z naravo napravil veličastno pridobitvo v človeški duhovnosti. In vse to je napravil ravno vsled tega, kar je bil brezverec. Ker, ko bi ne bil brezverec, tedaj bi si ne upal stopiti v boj z naravo, ker, kolikor verne bi videl v tem nekaj proti boju volje. Po zgodovinskih podatkih so tu dokazi, da je bila vera vedno proti človeku v njegovem boju proti naravi. Tako namreč imamo nauki, da se zambila vrta okrog solca, ki je danes splošno po celotni svetu priznana. Takrat, ko je Galileo Galilei prišel širti ta nauk, je bil razlagan obsojen na smrt, ker je bil nauk nasproten čerkvi in njenim verskim naukom. Poleg teh dokazov, pa imamo še druge. Vena uča, da to

Strokovno gibanje

I.
Kaj so strokovne organizacije?
1.) Strokovne organizacije so organizacije širokih mas delavskega razreda. Obsegajo velik del v nekaterih delovnih celah, vse delavce gotovih strokov. Danes je organiziranega v strokovnih organizacijah med 32 milijonov delavcev. Do diktature proletariata organizirajo resnično proletarske revolucionarne strokovne organizacije delavcev v glavnini na gospodarski podlagi za zboljšanje materialnega položaja proletariata, kolikor je to mogoče pred konkretnimi in stvarnimi strokovnimi kapitalizma; glavno svojo poslanstvo obravna na organizacijo proletarske masne borbe proti kapitalizmu in za proletarsko revolucijo. Večina strokovnih organizacij pripada žoliti amsterdamski internacionali, ki je središče reakcionarne strokovne birokracije.

II.
Amsterdamska strok. internacionala
Njen nastanek in sestav.
2.) Strokovna internacionala se je organizirala že pred vojno; za časa vojne je razpadla in se obnovila l. 1919. v Amsterdamu. Njeni ustanovitelji so: Thomas, Plimmer, Udegust, Appleton, Compers, Jouhaux in Legien.

Strokovne organizacije so združevale pred vojno večinoma le boljše plačane delavce in so puščale izven svojih vrst ženske in v večini slučajev tudi mladino. V državah z več narodi, kakor v Avstro-Ogrski in Ameriki so bile organizirane po narodnostih. V njih se je stopenjano razvijala strokovna birokracija, ki je postajala vedno močnejša, dokler se ni popolnoma polastila gospodstva kot plačano, stalno nameščeno uradništvo.

III.
Pobratinstvo strokovne birokracije z buržoazijo.
3.) Za časa vojne so se izpremenile strokovne organizacije v močnejši faktor imperialističnega militarizma. Podpisale so državljanski mir z buržoazijo. Prenehale so z vsakim gospodarskim bojem in nehale podpirati stavkovanje. Iz svojih blaginjsko daje, milijonov svoje delavskega denarja za vojno posojila — za ublažitve delavstva. V večini delov vodile okrajno agitacijo za obrambo domovine in cesarja.

IV.
Zopetno ožjanje kapitalizma in mednarodni delavski odbor tige narodov.
4.) Po vojni si je reakcionarne strokovne birokracije postavila za svoj glavni cilj, da reši kapitalistično krizo in pomaga kapitalizmu zopet na noge. Radi tega je osnovala delavske zveze s podizetniki.

S svojim neumnim delovanjem za kapitaliste so zopet postavili na noge kapitalizem, ki je stal na robu propada. Niti z mazincem niso ganih, da odvračajo z raznimi predmetami neverjetnih vojnih brezen. Zvesti svoji skrbni za kapitaliste so zadušili celo vrsto ogromnih bojev proletariata (velika kovinarska stavka v maju leta 1919. in železniška stavka leta 1920. l. v Franciji; osvoboditev tovarn v Italiji leta 1920. l. velika stavka angleških rudarjev leta 1921. l. itd. itd.). Amsterdamska strokovna internacionala je sklanjala

nizacije niso dopustile, da prisloži na pomoč stekajočim rudarjem celokupni proletariati in so razbilo brodično zvezo transportnih delavcev, rudarjev in železničarjev. Nemške žoliti strokovne organizacije so istočasno povod nastopile proti skupni borbi proletariata in so marševisti izdale slavkupne žolitičarje v najkritičnejšem stadiju stavke. Vselej so se spominjali, na kako žolitiški način je razbil Jouhaux, vodja francoskih strok. organizacij enotnost proletariata, skratka po vseh delih je amsterdamska strokovna internacionala tieta, ki ovira in ruši enoten, revolucionarni gospodarski boj proletariata.

Proletarskom radniku o crkvi in vjeri.

Ako povratimo našo mislo v tok sedmestotega stoletja, dokupiti čemo po dikumntovanome priznanju silu i vlaš, kojom je u oio tloba hručela klerikalna stranka. — Popovi pod manjim sveca šišali su beini narod koji je sklapao pod vlastitim neznanjem i siromastvom, a primao kršćansku veru za neku vrst utehe obožavajući je do skrajnosti, bavezno i neprotislije. No, javlja se pitanje zdugov razuma, dahi je popovska nadmoć izabrljivanjem kršćanske nauke i zakonitim ugnatavanjem crkvene vlasti, snagu vlastite vladje uvrstila, ili konačno kao pobeda pobjedna žudjeni olij? Ne i sto puta ne; jer kao što kapital u snadžijem razvitku stvara svo veću besposlicu, stvrdnjem i sve jače nezadovoljstvo, tako isto i vera pojačana praznoverjem stvarala je i stvara uspehke izveštava pobjednosti sve više duševnih nečova, kožima za unapred pod pritiskom stitjanjem suzetanjem prilika poostiva se razum; a ujedno vodi ih dočakom do uverenja, da ovaka popov ska stvra iznova u svome delovanju politično vladajućih učelava, i kio neprijatelj radničke svesti pripomoga da čerki kapitalistični uređujej. Zato je duševni svakog radnika, da se bori protiv crkve, u kioj meni kao i protiv razvoja; jer kad duhovni za svoj lični interes dobročinstvu zna da bude izabrljivo stitjanje i neprijatelj radničke svesti, zar da mi radnici mimo njemu skrajnih nuku pokraj tako svesnog zločina? Nikada! Neka nam bude za lozinku, i našojmo da neumorno naše borbe potane dužnost pojedinceva, jer jedino time, raditi će nam trud pamtom, kojim njegovimo evatli unapred naše borbe i veštimo zajednički smrtom, našu i ufanje u bolju i našu budućnost.

MARTINIČEVA.

ZDRAVNIŠKI NASVETI

„Obsedene misli“

Star pregovora pravi, da ne vemo, kje se neha pamet in kje se prične neumnost. Vsaak človek, pa naj si bo duševno še tako zdrav, kaže vsaj poseben obnašanje ali pa izražja misli, katere se drugim zdijo zelo nesprejemne, da celo neumnost, kot bi jih izražal kak zblaznjene.

Zivčevje, to je možgani, deluje pri vsakem človeku meho drugače; nekateri hočejo svet z enim mahom preurediti in misliti, da so vsi drugi ljudje tepci, ki ne verjamejo v njih programe. Drugi so zopet, katerih ne moreš prepričati z najboljšimi dokazi, da bi bila drugačna po zanje boljša. Vzemimo tedovnega pijanca. Vsi dokazi so tukaj, da bi bilo bolje, da bi skrbel za svojo družino in jo pošteno opravil in li preskrbel primerno stanovanje in svoje otroke izščal, pa vender navzle vsemu opominom in kljub svoji bistri vesti še naprej pije in zapravlja denar. Ali je tak človek pri pti pamet? — Imamo druge osebe, moške in ženske, katere bi lahko obsodili, da so zrela za blaznijo. Kaj si mislite o tistih možeh, ki prepašajo svoje žene brez posebnega vzroka. Žena se doma muči in trudi z otroci in skuša zadovoljiti miza, kaj pa plačuje s pretepanjem. In taki slučaje ni malo. Narečeno pa natočimo na žensko, ki tipično svoje moze z ljubomarnostjo in z vadnim nepotrebnim zblaznjem in jim je menda v največje zablavo, da je mož vsled vednega „epikanja“ nejevoljen in razdražen. Vsi tedaj pridejo prepripi v hišo in končno razpade. Ali so taki ljudje pametni ali ne, je veliko vprašanje. Saj bi vsakdo rekel, da bosta oba miza in žena bolj izhajala in bosta bolj srečna, če živita v sporazumu in pozabita na malenkosti, radi katerih pride največ prepripi. Tima in pa tisti strah, da bi se eden ali drugi ne ponizal, je navadno vse, kar prepreči zopeten sporazum.

Sicer sem pa prišel s tira. Pisati sem hotel o obsedenih mislih, pa sem zasnel na zakonske razmere. Lahko pa smatramo, da so te misli, ki ločijo zakonca in druge osebe in ki povzročajo jezo in prepri, tudi „obsedene“. Človek se zavaruje v gotovo prepričanje in misli, da ima samo on prav in da vsa krivda leži na drugi osebi, to je na možu ali ženi in to trditve povzroča ob vsaki priliki pri svojih prijateljih in znanih. To so seve bolj miile ali lažje oblike obsednih misli.

Imamo pa druge slučaje obsedenosti, ki imajo fiksno idejo, da jih kdo preganja ali jim hoče škodovati, pa je dočakna oseba popolnoma nedolžna. Spominjam se neke ženske, ki je trčila, da jo je zastrupil neki zdravnik, ko ji je obvezaval prisajeno rano. Nedavno sem videl družico, ki je trčila, da ji zdravilnega zdravnika škodovala, da ne bo nikar več zdrava. Vsem so znane stare pravilice, kako je ta ali oni komu „zavladal“, da je kako stvar nameraval v pivo ali v drugo piščo. Slučaji takega zastrupljenja so silno redki in bi znaki ne trajali dolgo, dočim večina teh bolnikov bolega na leta in leta. Glavni vzrok ni bila dočakna pišča, katere dolžilo, pač pa njih lastni neustalni živčni sistem. Pred nekaj tedni sem imel bolnika, ki se je pritožilo čez svojege soseda, / postenega njakia, ki ga dobro poznam, češ da ima telefon naskrivaj napeljan v njegovo steno, vidi se slihi vse kar se govori. Resnica pa je, da sosed nima telefona v lastnem stanovanju, kaj še da bi plačeval za „skritiven telefon“ kje drugje.

Kako zdraviti obsedene? Ljudi s fiksnimi idejami, ki so drugače normalni in ne kažejo težkih znakov neumnosti, lahko včasih prepovemo, da ni vse res, kar si domišljajo, da je v njih lastni prit in lastno erco, če naredijo kraj čez stara razmišljanja od strani mož in žen in se pobotajo. Ljudi slučajno obsedenih misli se pa ne dajo ozdraviti; vse tolažbe in pogovori ne pomagajo. S takimi bolniki je treba imeti potrpežljivost, če pa ni mogoče z njimi izhajati, jih je treba poslati v kak zavod.

F. J. KERN.

Proletarska umetnost

MOJA VERA

Moja vera ne koleba,
niti stara bajke razne;
niti znače za čudesa,
boga ona ne pozna.

Moja vera štiti gladne,
zna za bledne, izmučene,
zna za ljude, tlo svojim znojem
hrane tudie blagostanje.

Moja vera ljuto jada,
radi one sile zlata,
kojom danas crkvu kite;
da siromah jače strada.

Moja vera, kad uskrtno
primit k sebi svu če bol,
ali zemlja neče radjat
nikad više otrovom.

Tajni sklad „Dela“

Babič L. 1.60. En komunist L. 5.—, Karl Starc L. 10.—, Kontovelski zavedni pionirji proletariata dobe L. 45.—, nabrano v podružnici „Ljudskega odra“ pri Sv. Jakobu: Jamšek Vinko N. N., Mezinac Ivan, Ivančič Josip po L. 1.—, Mahne Franc L. 1.60, Ivičević (na zabavnem večeru) L. 4.—, skupaj L. 9.60.

Sodrug zbrani pri „Muhi“ v Komnu, v počastitev spomina umrlega Josipa Jurca L. 105.—

Sodrug v Nabrežini: Omizje v kavarni L. 9.—, Čaharja Albert, Niklč Ivan, Furjan Josip, Pahor Anton po L. 5.—, Ganič Arion, Junca Ernest, Perič Albert po L. 2.—, Pahor Franc L. 7.—, Čolija Alojz L. 3.—, na čenčilih L. 2.—, skupaj L. 47.—

Nabrali v veseli družbi v Bovecu: Josef Bergine L. 5.—, Suligaj Stefan L. 5.—, Jože Mikuš L. 5.—, Andrej Mihelič L. 10.—, Čopi August L. 5.—, Količ Andrej L. 5.—, Musina Ivan L. 5.—, skupaj L. 40.—

Bovške punce v Trstu darovale: Pepca Mihelič L. 7.—, Lizi Komac L. 8.—, Anica Mikuš L. 7.—, Agata Kravonja L. 5.—, Kristina Gruden L. 5.—, Kati Mihelič L. 4.—, Kristina Fon L. 4.—, Julka Klavara L. 4.—, Alojzija Klavara L. 4.—, Antonija Šulin L. 4.—, Josefa Šulin L. 4.—, Rosalija Mikuš L. 4.—, Marija Komac L. 4.—, Frančiška Mikuš L. 3.—, Marija Komac L. 3.—, Rozalija Trampus L. 3.—, Eliza Šuler L. 2.—, Rokina Kovac L. 2.—, Eliza Stranšič L. 2.—, Carmen Stomak L. 2.—, Jožica Mikuš L. 2.—, Kati Komac L. 2.—, Alojzija Mikuš L. 2.—, Marija Mikuš L. 2.—, Francka Mikuš L. 2.—, Kati Čopi L. 2.—, Josefa Kenda L. 2.—, Vika Gruden L. 1.—, Josa Kenda L. 1.—, Ljilka Janšek L. 1.—, Marija Kranjc L. 1.—, skupaj L. 100.—

Skupaj L. 353.20
prej iskazanih L. 15,145.45

skupaj L. 15,498.05
in dinarjev 15.—

Proletarske pesmi

A. S.
Zavest
Brez pravice in svobode
živim jaz polna nadlog,
z nado na svobodo
borim se vseposvoda.

Buržoazija me preganja,
ker na srcu jo teži;
za svobodo lepših dni,
ker le ona je kriva,
da proletariati trpi.

Zavest zavedno se bojuje
ter buržoaziji grozi,
ter na srcu jo teži,
za svobodo lepših dni.

Zavest zavedno se vlija
v človeška srca!
Nedolžna bitja se trpinčijo
proletariatu zavest dajejo,
da bodočnost je njegova
in z njo ves svet....

Kmetijski stan.

Kmetijski stan, najtežji stan,
skrb in delo, dan na dan.
Ubija se in trudi,
dokler se ne v jamo zgrudi.

Od zore do mraka,
od mraka do zore
spati ne more.
Zena ga pika,
sila velika.
Zdaj moke, zdaj soli,
v predalu ni.

Dohar nolar,
si kuje denar.
Poro pomoči
goldinar poskoči.
Če kaj zapiše,
velja pol hiše.

Pridejo danke in naklade
kje naj jemlje da ne krade?
Če ne plača reva,
pa kravica iz hleva.

Spreminjanje barv

V temni megli sem se redil,
„Bog in naroda me vgojil“;
ko pa prišel sem k zavesti,
krenil sem po drugi cesti.

Potemle čez divje kraje,
temne hoste in puščave.
Nikjer pravice,
le barbarstva povsod sem videl.

Delavci, kmetje!

Naročujte se na „DELO“, razširjajte ga, prispevajte v njegov tajni sklad. Zahtevajte nabiralne pole od upravnih.

„DELO“ velja v letu 1922 nastopno:
V Italiji: celoletno naprej plačano L. 10.40;
pololetno L. 5.20; četrtletno L. 2.60. Posamezne številke L. — 20.

V inozemstvu: celoletno naprej plačano L. 18.20;
pololetno L. 9.10; 3mesečno L. 4.60.

Naročnino se pošilja vedno naprej. Na samo pismena naročila se ne moremo ozirati. To je v vašem in v interesu vašega lista. Denar pošiljajte po poštni nakaznici.

RAZPRODAJALCI „DELA“! Odračunajte redno upravnih.

Imena naročnikov, denar in pisma pošiljati na upravnih (ne uredništvo!).

„DELA“
TRST - Via Maiolica 10-12.

Socialna Matica „LJUDSKEGA ODRA“ v Trstu

je izdala za leto 1922 svojo prvo knjigo:

Komunistični koledar

uredil ing. D. Gustinčič

Komunistični koledar je v razprodaji v Trstu: Knjigarna J. Štoka, inseratni oddelek „Lavoratore“ ul. Maiolica 12 in ob večerih v Delavski zbornici; v Gorici v Del. zbornici; na deželi pri vsih podružnicah L. O. in Kom. sekcijah.

Knjiga je znanstvene in poučne vsebine in jo bi moral imeti vsak proletarec, bodisi kmet ali delavec, ker mu bo mnogo koristila in ga o marsičem poučila.

Vsebinska Komunističnega koledarja je sledeča:

Internacionala (delavska himna). — Koledar za navadno leto 1922. — Mere in teže. — G. Pogovor pod lipo. — O Sovetih. — Anini Proletarske internacionala. (A. Prva internacionala. B. Druga internacionala. C. Tretja internacionala: I. kongres Komunistične internacionala: a) Poziv Rusije. b) Delo kongresa: I. Smernice Kom. internacionala. 2. O buržoazni demokraciji in diktaturi proletariata. 3. Manifest na proletariati vsega sveta. II. kongres Kom. internacionala: I. Pogoji za vstop v Komunistično internacionalo. 2. Nacionalno in kolonialno vprašanje. 3. Kdaj in pod katerimi pogoji se smejo ustanavljati Soveti. III. kongres Kom. internacionala: Teze o svetovnem položaju. 2. Taktika Komunistične internacionala. — Pertot Jože: Pota mladine. — PROLETKULT. Alojz Hreščak: Šola in vzgoja v Sovetski Rusiji. — N. Buharin in E. Preobraženskij: Šola in komunizem. — GOSPODARSTVO ing. D. Gustinčič: I. Pojava in bistvo združništva. II. Uloga združništva v proletarskem gibanju. III. Oblike združništva. I. Denarne zadruge. 2. Konsumne zadruge. 3. Obrtne ali produktivne zadruge. 4. Poljedelske zadruge. — IV. Združništvo in politika. — Ing. D. Gustinčič: I. Hranjenje rastlin in gojila. II. Zakon najmanjše količine ali zakon minimu. III. Potrebna količina posameznih govil. IV. Glavna umetna gojila in njihova uporaba. V. Splošne pripombe. — Rečnik slovensko-srbohrvat. razlike.

Cena 5 Lir, po pošti Lir 5.50

Kdo želi imeti koledar v razprodajo naj se obrne na vodstvo, ul. Gattori 36, III. n. v Trstu.

Čitate in širite „Dela“